

De torre a llibreria cultural

Babel és una paraula màgica que evoca llibres magnífics i una torre de pau i reclusió on pensar i crear. No és precisament d'aquest Babel que parlem ara. El nostre és un espai públic, obert i lluminós, on hi conviuen els llibres amb la música, les persones, l'art i la filosofia. Ens referim a Babel, la llibreria cultural i independent de Castelló. I per tal de conèixer-la millor, hem parlat amb Pere Duch i Balfagó, el seu fundador.

Essència de la vida cultural de Castelló, aquesta llibreria va ser fundada en 1992 i traslladada en 1998 al centre de la capital de la Plana, la seua ubicació actual. Els grans aparadors de vidre deixen veure els llibres, des de tots els angles, i conviden a endivinar què s'hi tragina, perquè a Babel i, sobretot des d'aquesta nova època, sempre ocorren coses. Oberta de dilluns a diumenge, aquesta llibreria és un punt de trobada viu i divers amb la cultura. El Fòrum Babel n'és el responsable. Com a mostra direm que en 2001 es van celebrar més de cent vuitanta-dos actes que comptaren amb un total de mil assistents. I és que a Babel està tot pensat: la disposició dels seus set-cents metres quadrats amb una petita àgora al bell mig, els dos ordinadors on es pot consultar el preu dels llibres i un altre amb la base de dades de l'ISBN i, sobretot, un equip de tretze persones que saben tractar els llibres i els lectors.

Per què li van posar Babel?: «com a homenatge a aquell punt de reunió que no va poder ser, però que va significar un gran projecte», explica Pere Duch, el responsable de la idea –i continua– «si fem atenció als cent-quaranta mil habitants que té Castelló i a l'extensió de la llibreria, Babel és a casa nostra l'equivalent de la Fnac a València, només que amb una diferència substancial i és que ací no utilitzem un model vertical d'empresa, sinó que comptem amb la participació i la col·laboració de tota la societat civil per tal de confeccionar la nostra agenda d'actes». Decididament, Babel ofereix una frescor i un tracte diferent: «reaccionem amb rapidesa als suggeriments i a les possibles crítiques dels clients i sempre tenim en compte la seua opinió», comenta el llibreter. El dinamisme i la vivacitat són, doncs, el segell d'aquesta casa i, per això, miren d'estar sempre presents al carrer en congressos i setmanes culturals en les escoles.

A més de les presentacions de llibres, el Fòrum Babel organitza rodes de premsa, tertúlies, exposicions d'art, visites escolars a porta tancada. I el cap de setmana obre les portes als contacontes i a les audicions musicals, que s'organitzen en col·laboració amb el conservatori. Tot això encaixa, segons Duch, amb la filosofia de la llibreria: «aplegar interessos diversos en un mateix espai, on els protagonistes –el llibre i la lectura– cedesquen el seu espai a la conversa, a l'art i a la música, dins d'un valuós intercanvi humà i cultural».

Foto pàg. 139: Essència de la vida cultural de Castelló, Babel va ser fundada en 1992 i traslladada en 1998 al centre de la capital de la Plana, la seua ubicació actual.

Foto pàg. 140: En 1992, Pere Duch, fundador de Babel, va deixar l'ensenyament per dedicar-se exclusivament a ser llibreter, perquè tenia molt clar que volia crear un projecte de llibreria cultural.

Foto pàg. 142: La de Babel, és una visió moderna de la llibreria i la diferència és, sens dubte, el paper rellevant que atorguen a la dinamització cultural.

Tenim clar que som una llibreria i que hem de vendre llibres, l'objectiu és el mateix que el dels altres llibreters: promocionar el llibre i fomentar la lectura. Creiem, però, que això es pot fer sense haver d'estar parlant a tothora de llibres. Nosaltres volem apropar el llibre a la gent per altres camins que reclamen la seua atenció.

A Babel, la gent que hi treballa, insisteix en què han volgut ser perspicaces a l'hora de captar clients i arribar al lector amb un ventall d'activitats complementàries, sense haver d'emprar el màrqueting agressiu habitual: «hem aconseguit ser una caixa de ressonància major i més efectiva que qualsevol altra institució cultural de Castelló i, de fet, molta gent ens coneix més com a centre cultural que no com a llibreria». Seguint la recepta dels humanistes, a Babel, hi trobarem un poc de cada art: «és difícil que la persona que ens visite isca sense haver comprat un llibre», explica el llibreter que, abans de ser-ho havia estat mestre i, per tant, un observador professional. Pere es mostra molt satisfet amb la filosofia de la llibreria: «es tracta d'organitzar actes amb aliats socials que donen vida i credibilitat a les nostres iniciatives i que les estenguen, quant més, millor». Una forta implicació amb tota la societat civil fa que més de cent vint-i-cinc entitats –entre partits polítics, ONGs i associacions diverses– col·laboren amb Babel. I com a exemple, l'equip de Babel comenta la recollida de llibres usats, conservats en bon estat, destinats a països més desfavorits. No poden ni volen amagar l'orgull d'haver aconseguit amb Babel coses semblants. Abans de començar aquest projecte tan ambiciós, a Babel ja ho tenien tot ben pensat: «volíem trencar amb la visió romàntica de la llibreria que s'ha de fer càrrec de tot, ja que aquest és un model exhaurit que acaba tancant-se massa en si mateix». Així doncs, des del començament, s'ha provat de trobar la complicitat amb la societat civil: «ho hem aconseguit i, ara, és la gent de fora qui ve a nosaltres per donar-nos idees». En aquest sentit, Duch destaca el patrimoni extern de la seua llibreria: «sabíem que amb els beneficis propis de la llibreria era impossible dur endavant una programació cultural ininterrompuda i que havíem d'aconseguir que el cost fos tendent a zero». Per això van buscar un patrocini: primer de la Caixa Rural i després de Bancaixa. A hores d'ara ja en són quatre, entre empreses i entitats, les que els donen suport, entre elles Pans&Company, veïns comercials amb qui han dissenyat una campanya de 2x1, és a dir, amb la compra d'un llibre te'n donem un altre, com amb els entrepans. Al capdavall, l'objectiu és el mateix que el dels altres llibreters, és a dir, promocionar el llibre i fomentar la lectura, però a Babel pensen que això es pot fer sense haver d'estar parlant a tothora de llibres: «nosaltres volem apropar el llibre a la gent per camins diferents que reclamen la seua atenció i, això, també és tasca literària».

Una altra de les iniciatives interessants de Babel és el treball amb diferents col·lectius d'immigrants de Castelló per tal d'afavorir-n'hi la integració: «l'objectiu és anar més enllà del lector habitual –explica Duch– i arribar a tothom, també als immigrants, és clar i, molt especialment, a tots aquells que no són grans lectors o que lligen menys, perquè el gran problema d'algunes llibreries i biblioteques és que hi ha moltes persones que passen contínuament per davant i mai no hi entren». I com que és de justos reconèixer les coses ben fetes, de Babel és el mèrit, juntament amb les llibreries La Màscara i Soriano de València, d'haver fundat *Grup 10, llibreries de qualitat*, on actualment hi ha nou llibreries valencianes. A més, en el seu cabal de guardons, Babel compta amb el Premi a l'Empresa de l'any de Castelló amb el Compromís Social i Cultural que va rebre l'any 2000. Aquest mateix any la llibreria castellonenca va organitzar un curs sobre el concepte de llibreria cultural al que van assistir vint llibreries d'arreu de l'Estat espanyol i, també, va crear el Premi de Narrativa Breu Josep Pascual Tirado, en honor a l'autor més popular de la mitologia castellonenca, que es lliura el 24 de juny, al caliu de les fogueres de Sant Joan. I *Grup 10*, que publica per Nadal un llibre de contes per obsequiar els seus clients, hi inclou el conte guanyador. La iniciativa, però, ha crescut, i per a la present edició en lloc d'un relat, el guardó es destinarà a un recull de narracions. I encara més: l'any passat, la llibreria de la Plana, va ser guardonada amb el Premio Nacional a la labor cultural de las librerías españolas, més conegut com el premi al llibreter cultural. Amb aquest motiu –explica Duch– Televisió Espanyola va gravar durant un cap setmana un reportatge *in situ* que va ser emès en la segona cadena: «allò ens va trasbalsar una miqueta a tots», assegura el llibreter. En definitiva, Babel s'ha confirmat com una iniciativa amb gran ressò per a altres experiències llibreteres de l'Estat espanyol i, per això, en els últims anys, els han convidat a Madrid, Vitòria i Bilbao per explicar el seu model de llibreria cultural. I direm que Babel ha estat, des dels seus inicis en els anys vuitanta, amb les llibreries Tres i Ratlla i Faristol, llavors de l'actual Babel, fidel al seu país i, per això, ha apostat sempre pel llibre en català: «avui –assegura Pere Duch amb un punt d'orgull– som, juntament amb Tres i Quatre, la llibreria amb major fons en la nostra llengua de tot el país».

Lourdes Toledo